

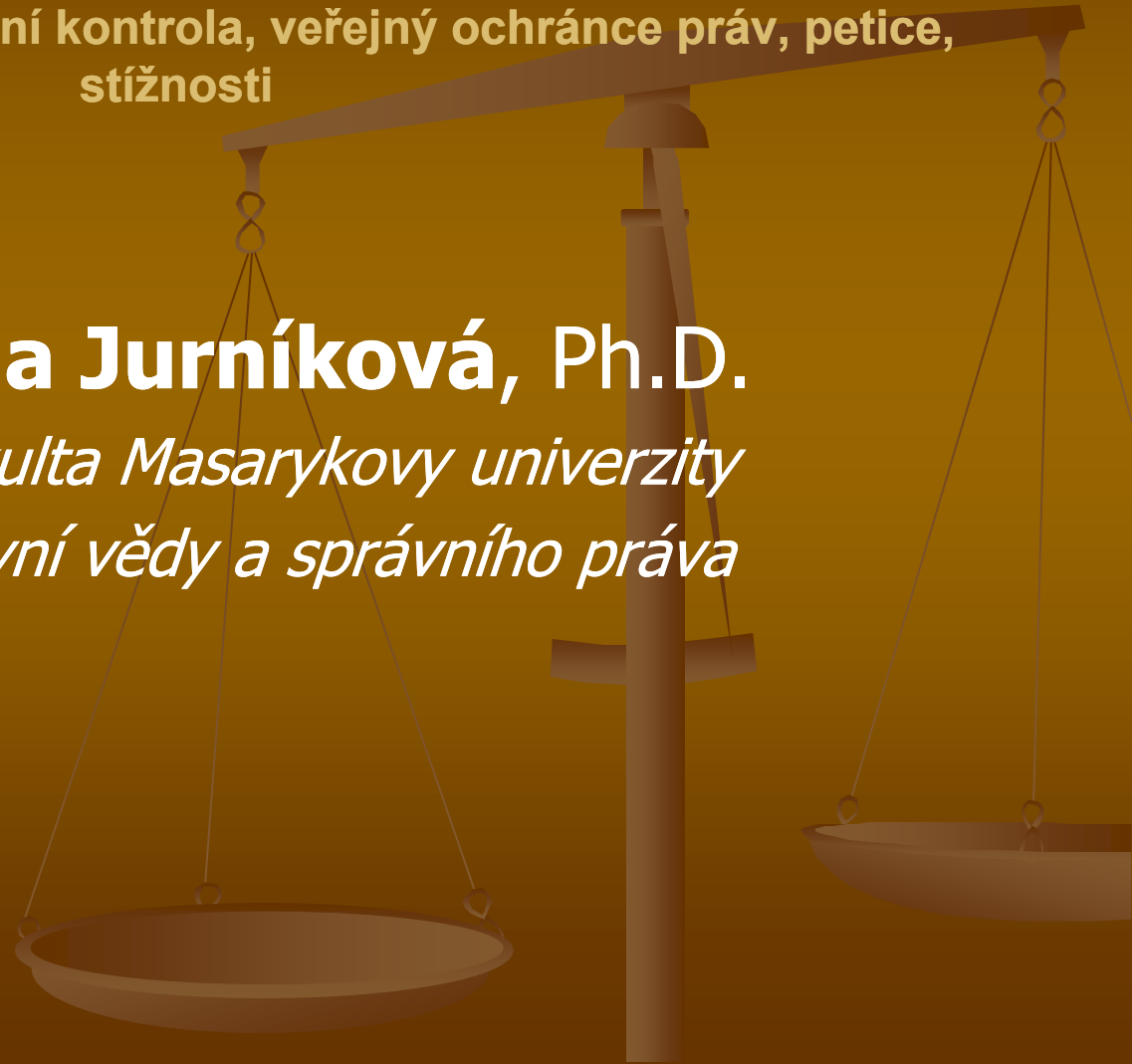
Kontrola veřejné správy

(pojem, systém, parlamentní kontrola, veřejný ochránce práv, petice, stížnosti)

JUDr. Jana Jurníková, Ph.D.

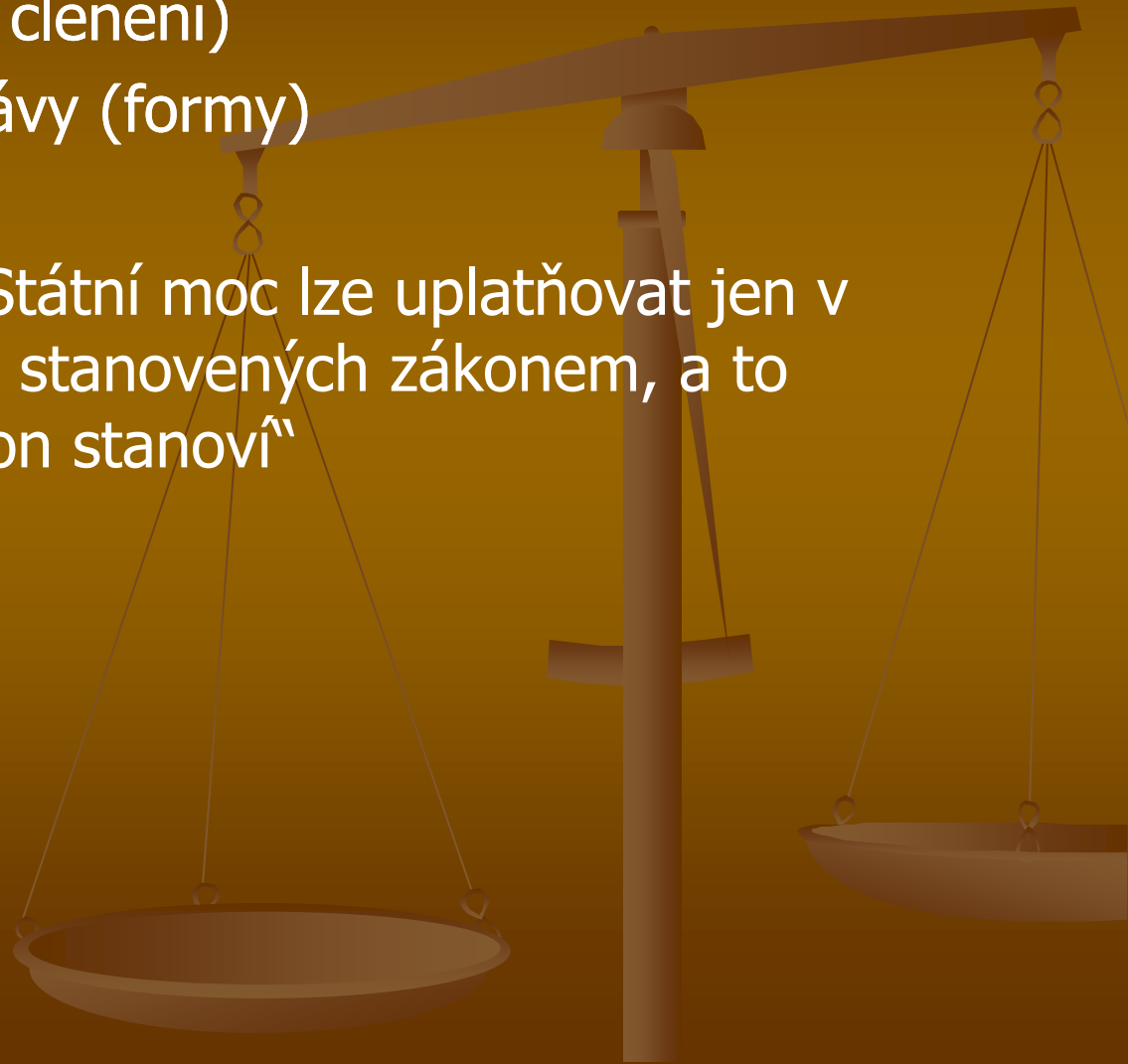
Právnická fakulta Masarykovy univerzity

Katedra správní vědy a správního práva

Základní východiska

- - veřejná správa (její členění)
- - činnost veřejné správy (formy)
- čl. 2 odst. 2 Listiny „Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví“

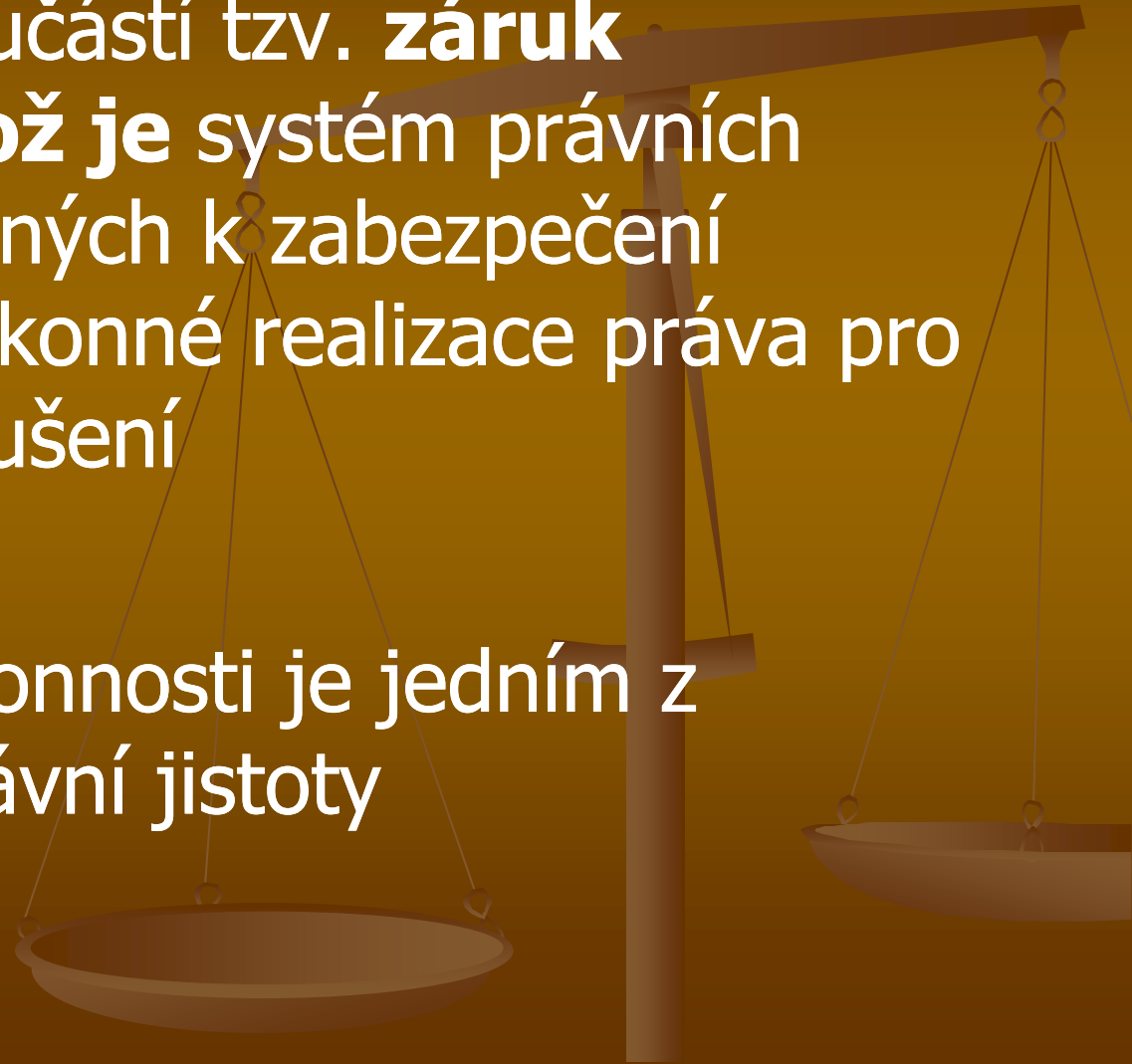
Co je to kontrola?

- Hm....

Vymezení pojmu

- Kontrola je součástí tzv. **záruk zákonnosti, což je** systém právních prostředků určených k zabezpečení dodržování a zákonné realizace práva pro případ jeho porušení
- - zachování zákonnosti je jedním z předpokladů právní jistoty
- .

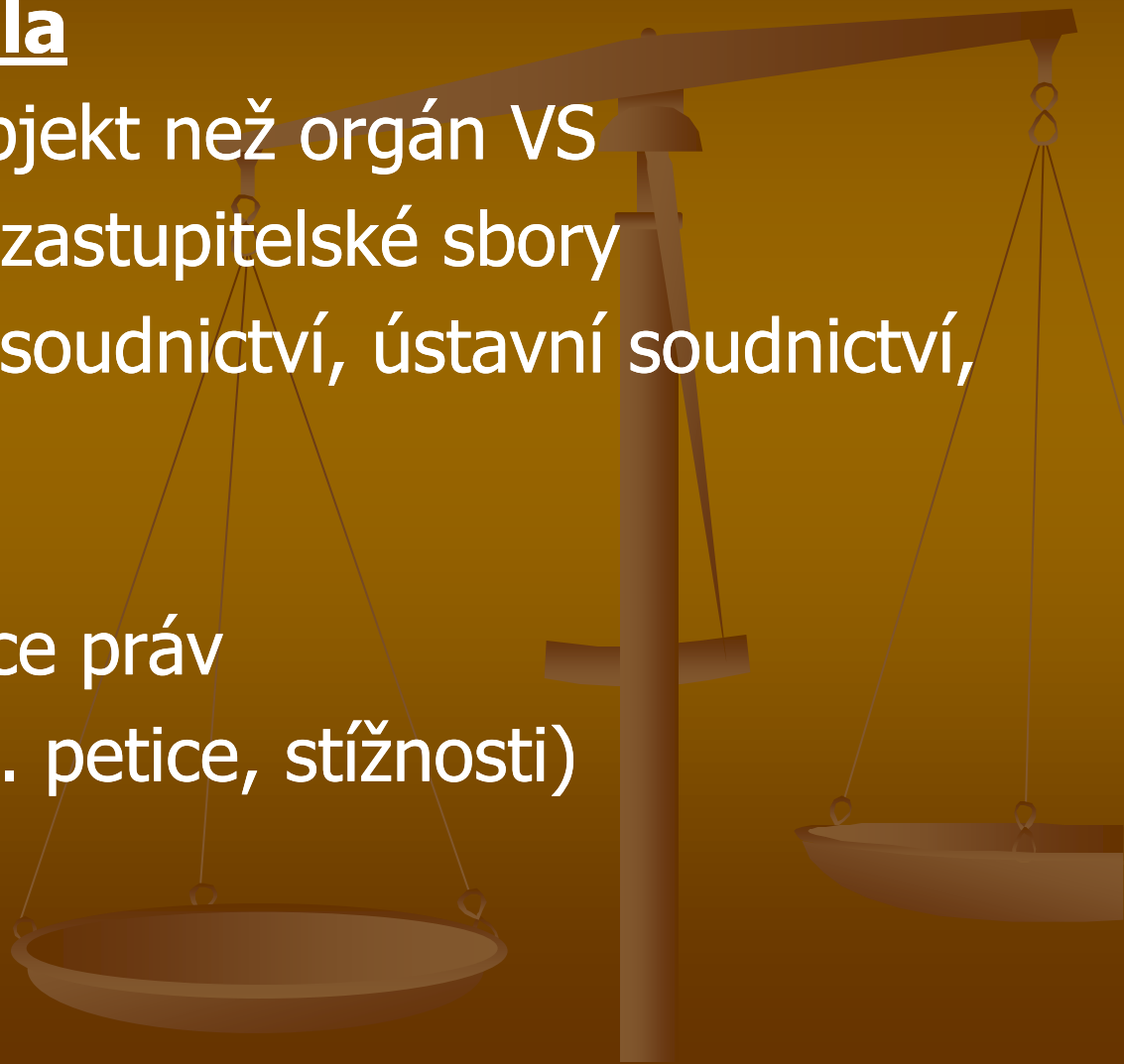
KONTROLA

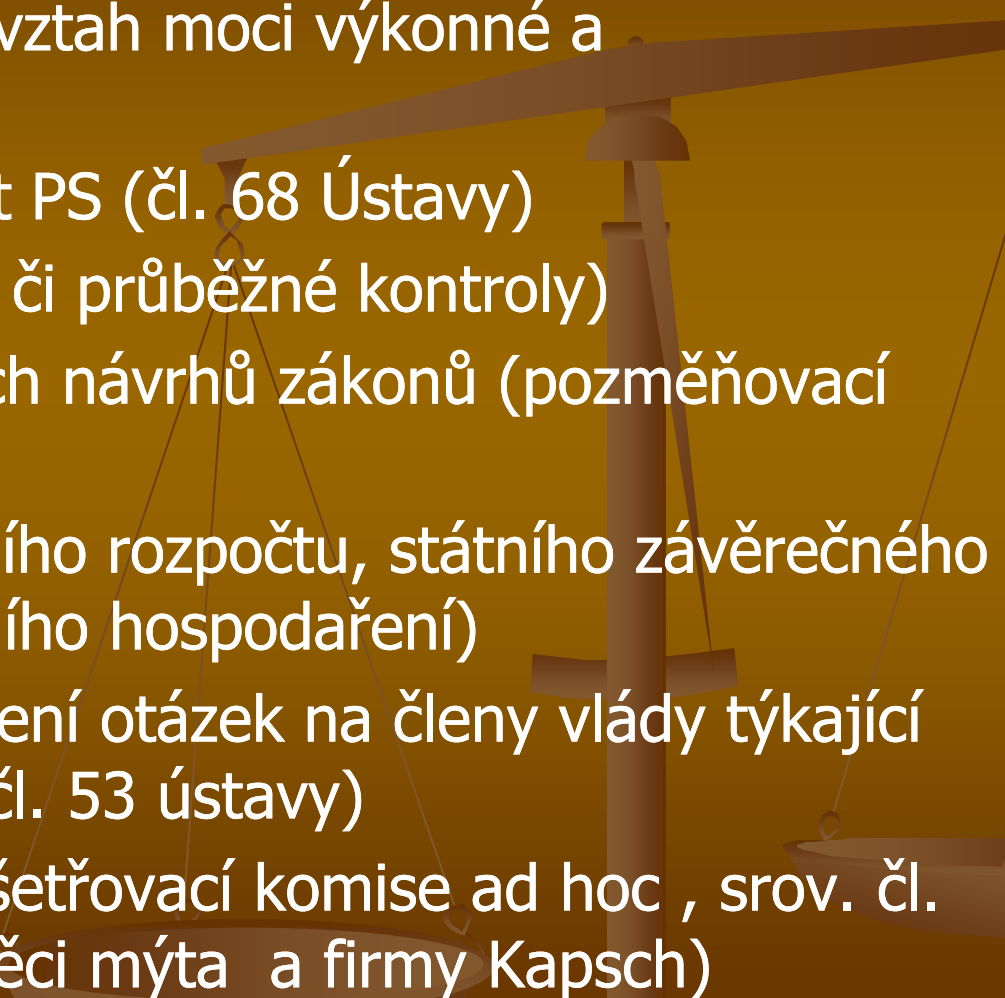
- Druh společenského řízení
- Složka jednotlivých činností
- Předmět: zákonnost, účelnost a hospodárnost
- Dělení:
  - **A) správní**
    - - kontrolují subjekty VS
    - 1. nadřízenost a podřízenost
    - 2. mimo hierarchické vazby – administrativní dozor
    - „činnost, při které vykonavatel veřejné správy (dozorčí orgán) pozoruje chování nepodřízených subjektů a porovnává je s chováním žádoucím, s požadavky právních norem“ (D. Hendrych)“

KONTROLA

- **B) vnější kontrola**
- Kontroluje jiný subjekt než orgán VS
- 1) zákonodárné a zastupitelské sbory
- 2) soudy (správní soudnictví, ústavní soudnictví, část V. o.s.ř.)
- 3) NKÚ
- 4) veřejný ochránce práv
- 5) veřejnost (např. petice, stížnosti)

Parlamentní kontrola

- - systém dělby moci (vztah moci výkonné a zákonodárné)
  - - vláda – odpovědnost PS (čl. 68 Ústavy)
  - (charakter prenetivní či průběžné kontroly)
  - - projednávání vládních návrhů zákonů (pozměňovací návrhy)
  - PS - schvalování státního rozpočtu, státního závěrečného účtu (kontrola finančního hospodaření)
  - PS- interpelace – kladení otázek na členy vlády týkající se jejich působnosti (čl. 53 ústavy)
  - - možnost zřizovat vyšetřovací komise ad hoc , srov. čl. 30 Ústavy (např. ve věci mýta a firmy Kapsch)
-

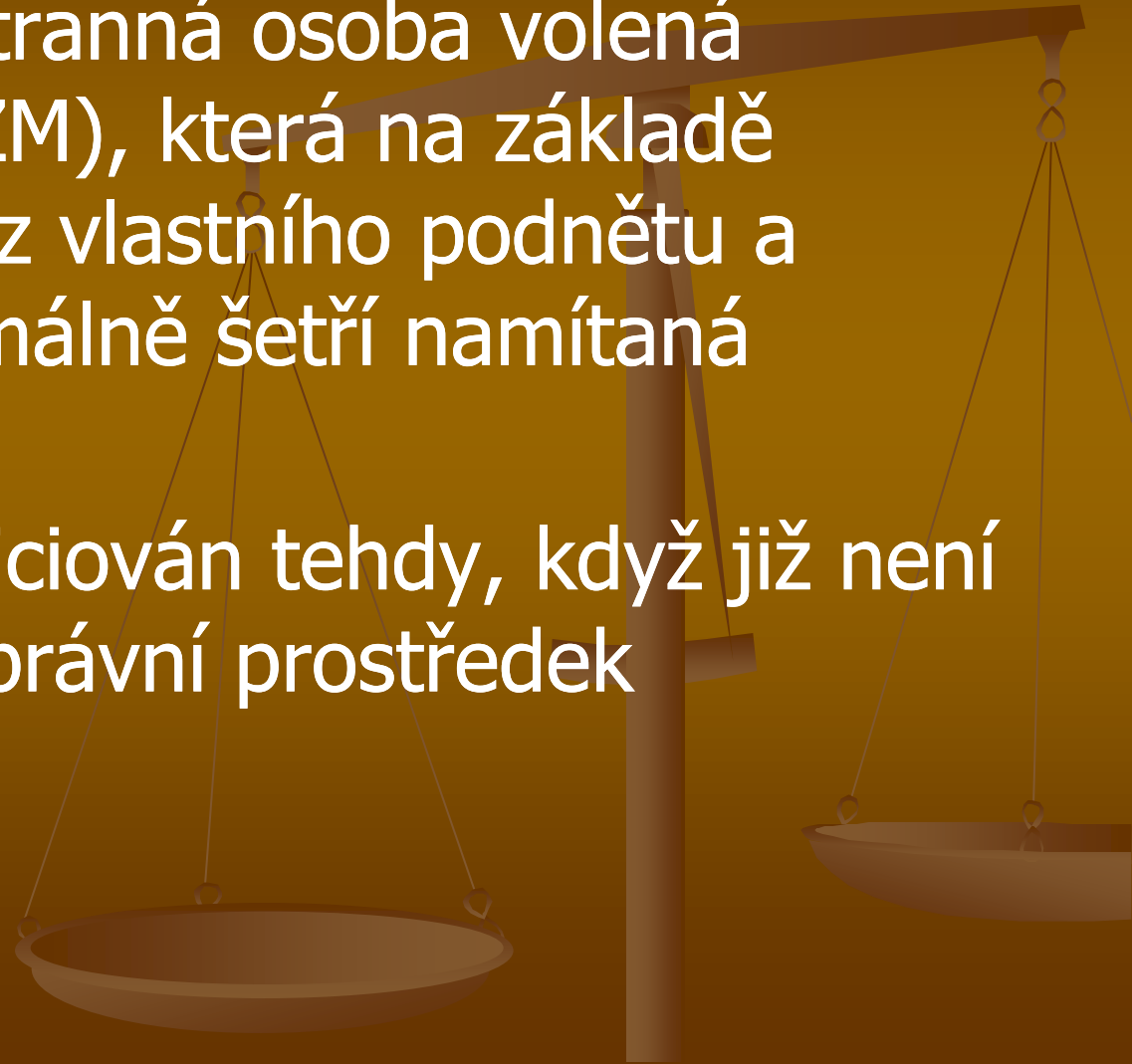
Parlamentní kontrola

- - parlamentní orgány stálé – zřízeny na základě zákona za účelem kontroly zpravodajských služeb – např. Stálá komise pro kontrolu BIS
- *Pozn: vazba k veřejnému ochránci práv – PS jej volí, dále VOP může informovat PS o konkrétní kauze, ve které nebylo dosaženo dostatečných opatření k nápravě*

ombudsman

- Nezávislá a nestranná osoba volená parlamentem (ZM), která na základě stížností nebo i z vlastního podnětu a poměrně neformálně šetří namítaná pochybení VS
- - zpravidla je iniciován tehdy, když již není k dispozici jiný právní prostředek

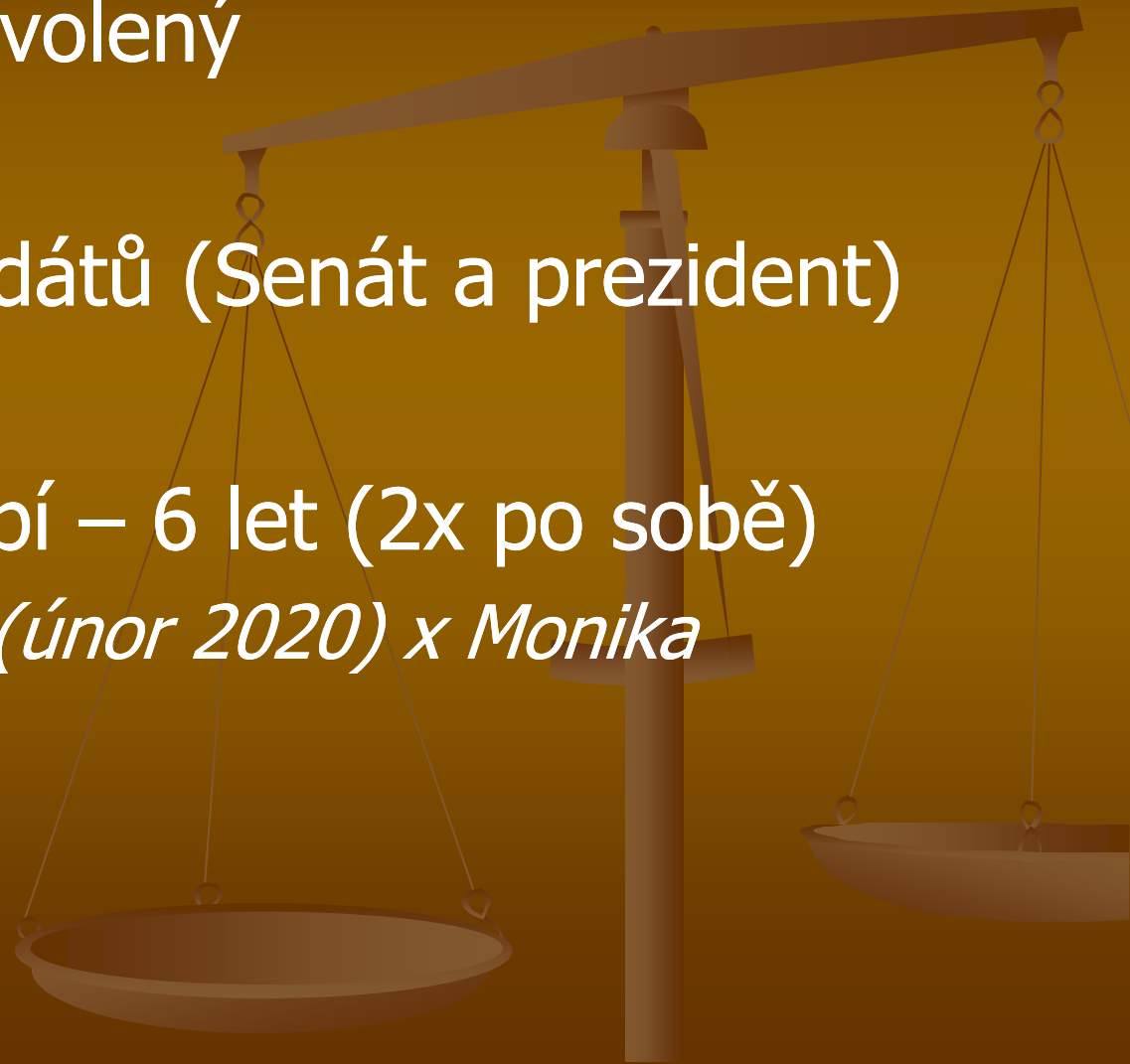

Veřejný ochránce práv

- Zák. č. 349/1999 Sb. (1990, 1992, 1995)
- **Iniciativní kontrolní orgán**
- - má povahu státního orgánu
- vlastnosti: - nezávislý a nestranný
- - stojí mimo systém veřejné správy
- - na výkon VS dohlíží (*Nejvyšší správní soud č. j. 9 Aps 9/2012-25.)*
- - slouží k ochraně práva (stát na něj převedl část svých kontrolních pravomocí)
- - nevydává ISA ani NSA

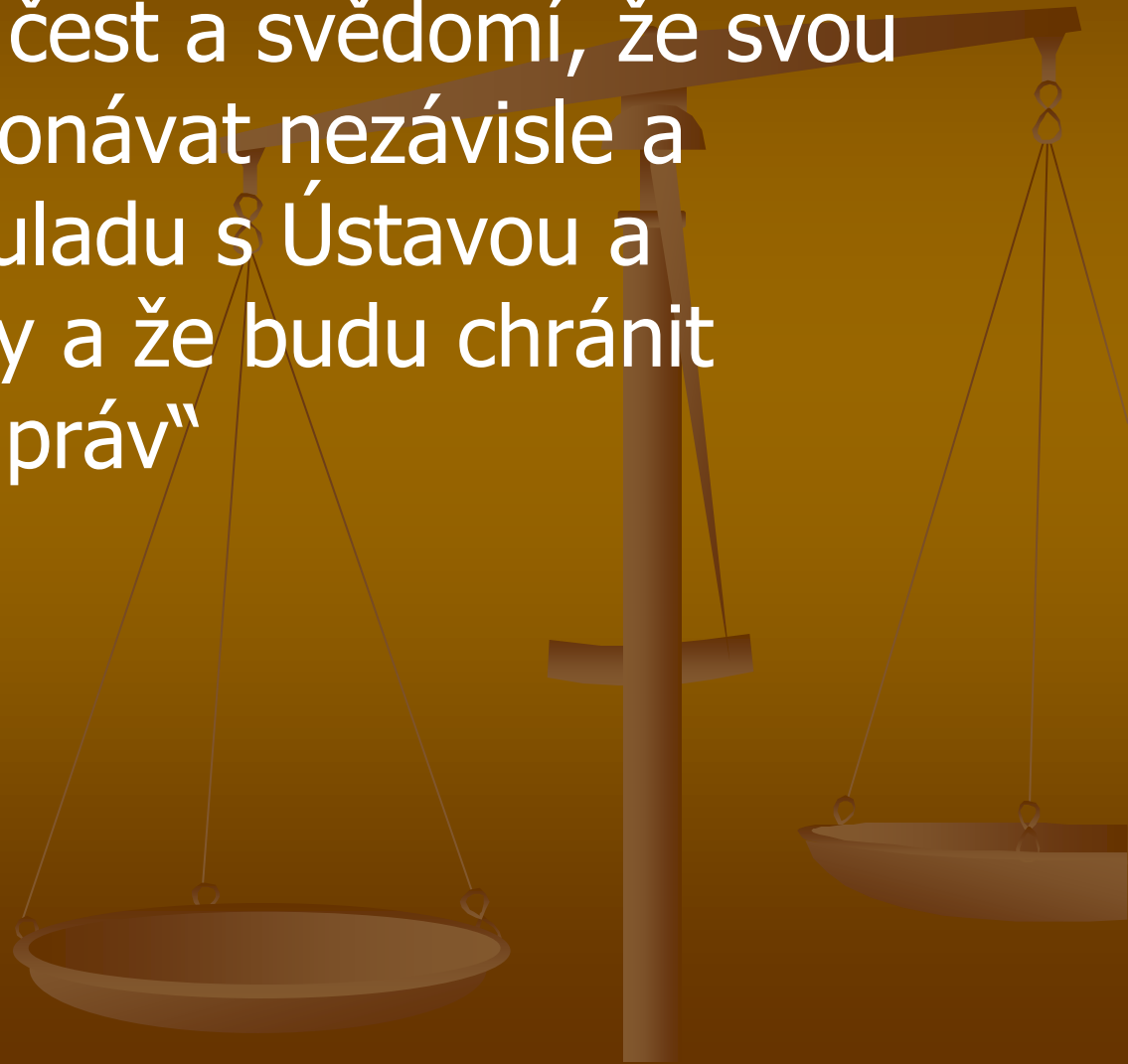
Veřejný ochránce práv

- Monokratický a volený
- PROCES volby
  - 1. návrhy kandidátů (Senát a prezident)
  - 2. volba PS
  - 3. volební období – 6 let (2x po sobě)
- *Stanislav Křeček (únor 2020) x Monika Šimůnková*

Slib

- „Slibuji na svou čest a svědomí, že svou funkci budu vykonávat nezávisle a nestranně, v souladu s Ústavou a ostatními zákony a že budu chránit neporušitelnost práv“

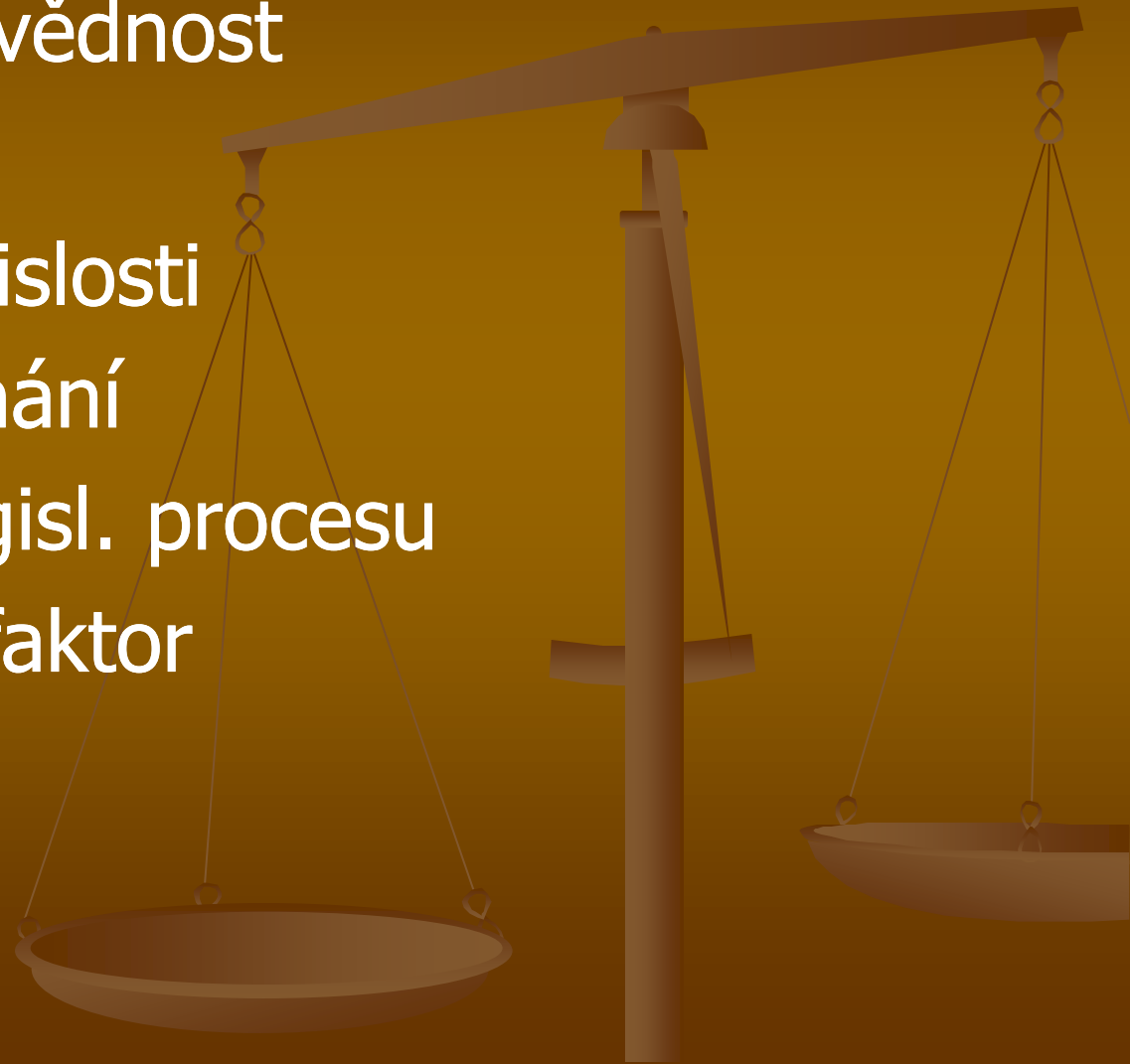
Nestrannost a nezávislost

- 1. ne PS ani PH
- 2. neslučitelnost funkcí
- 3. trestně právní imunita
- 4. mlčenlivost
- 5. obrana

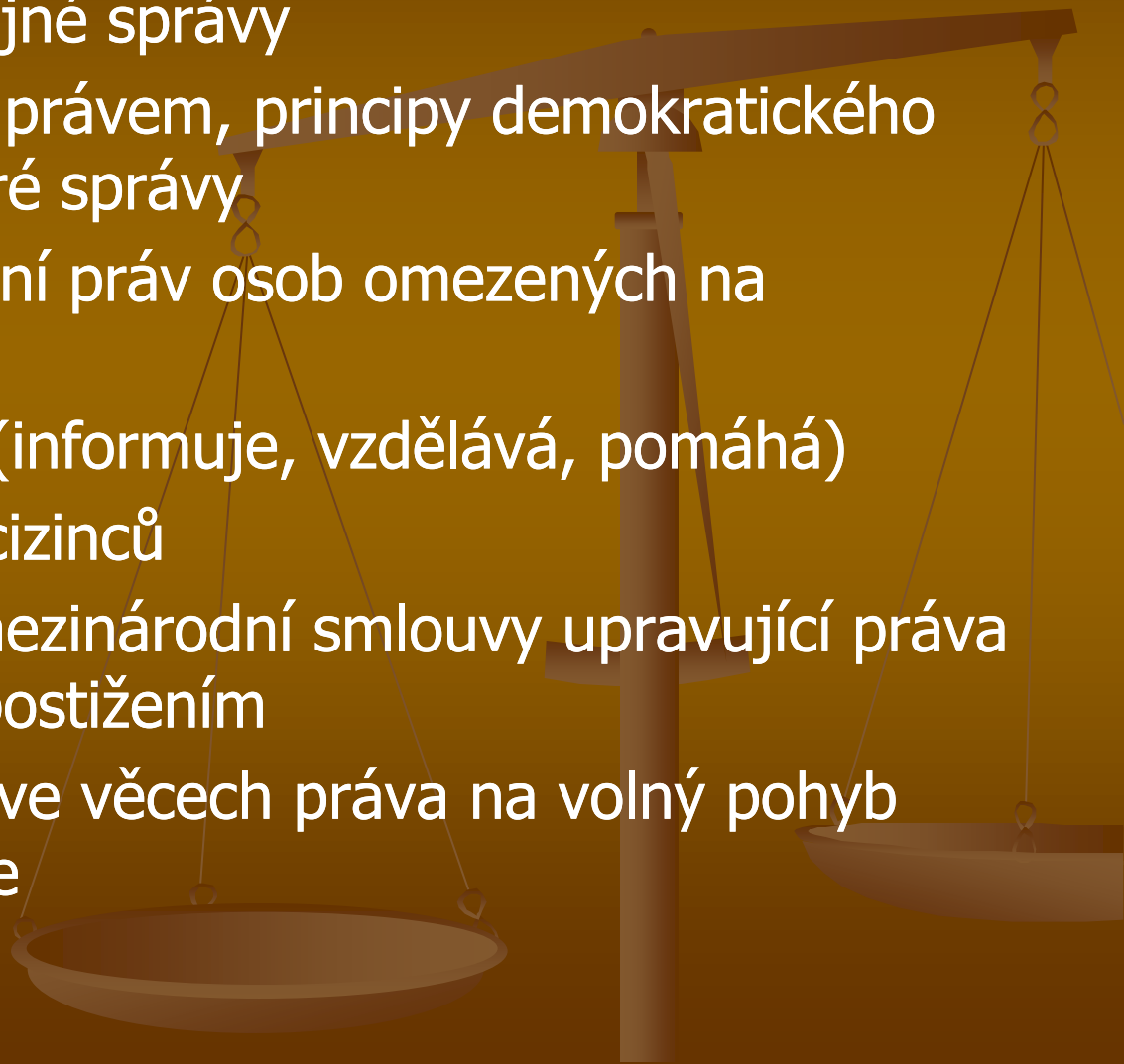
Vazby na PS

- 1. volba a odpovědnost
- 2. informace
- 3. záruky nezávislosti
- 4. účast na jednání
- 5. podněty k legisl. procesu
- 6. ekonomický faktor

činnost

- Hlídá korektnost veřejné správy
- Měřítkem je soulad s právem, principy demokratického právního státu a dobré správy
- Dohled nad dodržování práv osob omezených na svobodě (2006)
- Diskriminace (2009) (informuje, vzdělává, pomáhá)
- Sledování vyhoštění cizinců
- Sleduje naplňování mezinárodní smlouvy upravující práva osob se zdravotním postižením
- vykonává působnost ve věcech práva na volný pohyb občanů Evropské unie

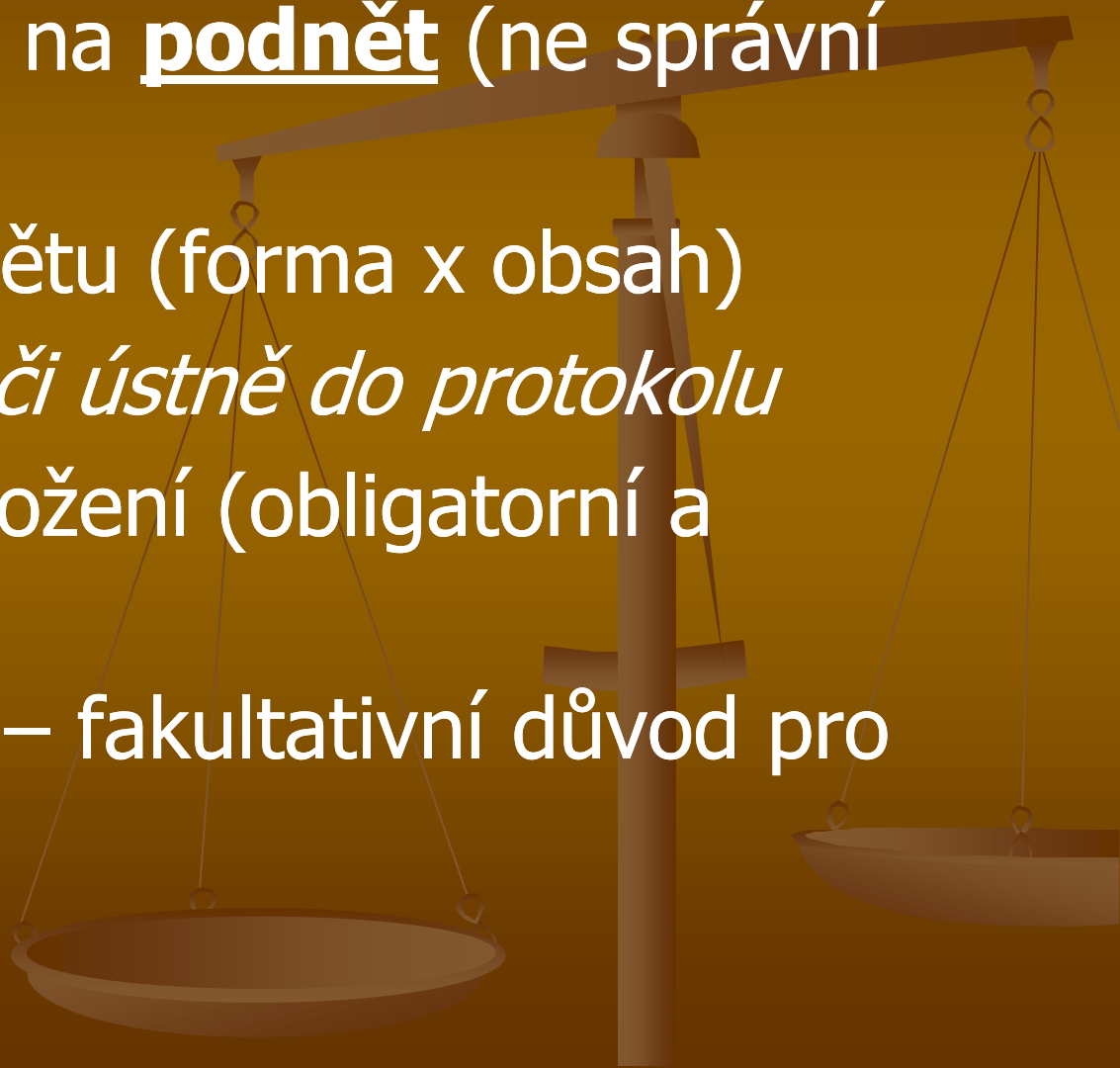
činnost

- Zvláštní oprávnění:
- - vedlejší účastník v řízení u Ústavního soudu
- - návrh na zrušení podzákoných právních předpisů
- - může vládě doporučit přijmout, změnit či zrušit zákon (*připomínkový místo*)
- může vládě doporučit přijmout, změnit či zrušit i jiný právní předpis či vnitřní předpis
- zvláštní žalobní legitimace dle § 66 s.ř.s. (žaloba k ochraně veřejného zájmu)

šetření

- zahajuje šetření na **podnět** (ne správní poplatek)
- Náležitosti podnětu (forma x obsah)
- *Písemná forma či ústně do protokolu*
- Působnost x odložení (obligatorní a fakultativní)
- včasnost (1 rok – fakultativní důvod pro odložení)

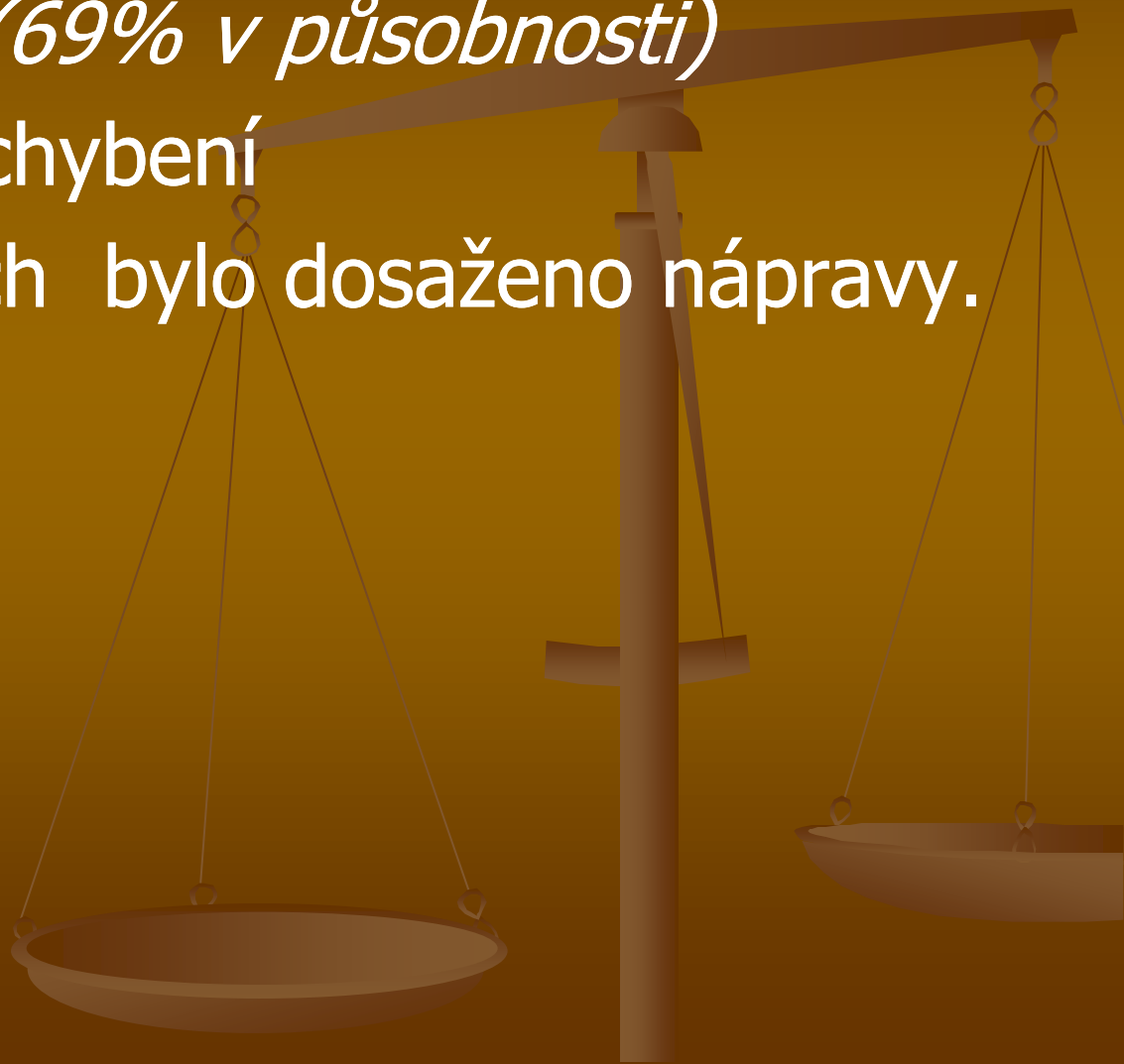
Šetření

- §15 a §16
- 1) nezjistí pochybení - písemně o tom vyrozumí stěžovatele i úřad
- 2) zjistí pochybení - vyzve úřad, aby se k jeho zjištěním ve lhůtě 30 dnů vyjádřil
  - a) sjedná nápravu
  - b) nesjedná nápravu - závěrečné stanovisko jehož součástí je návrh opatření k nápravě, do 30 dnů je úřad povinen sdělit, jaká opatření přijal

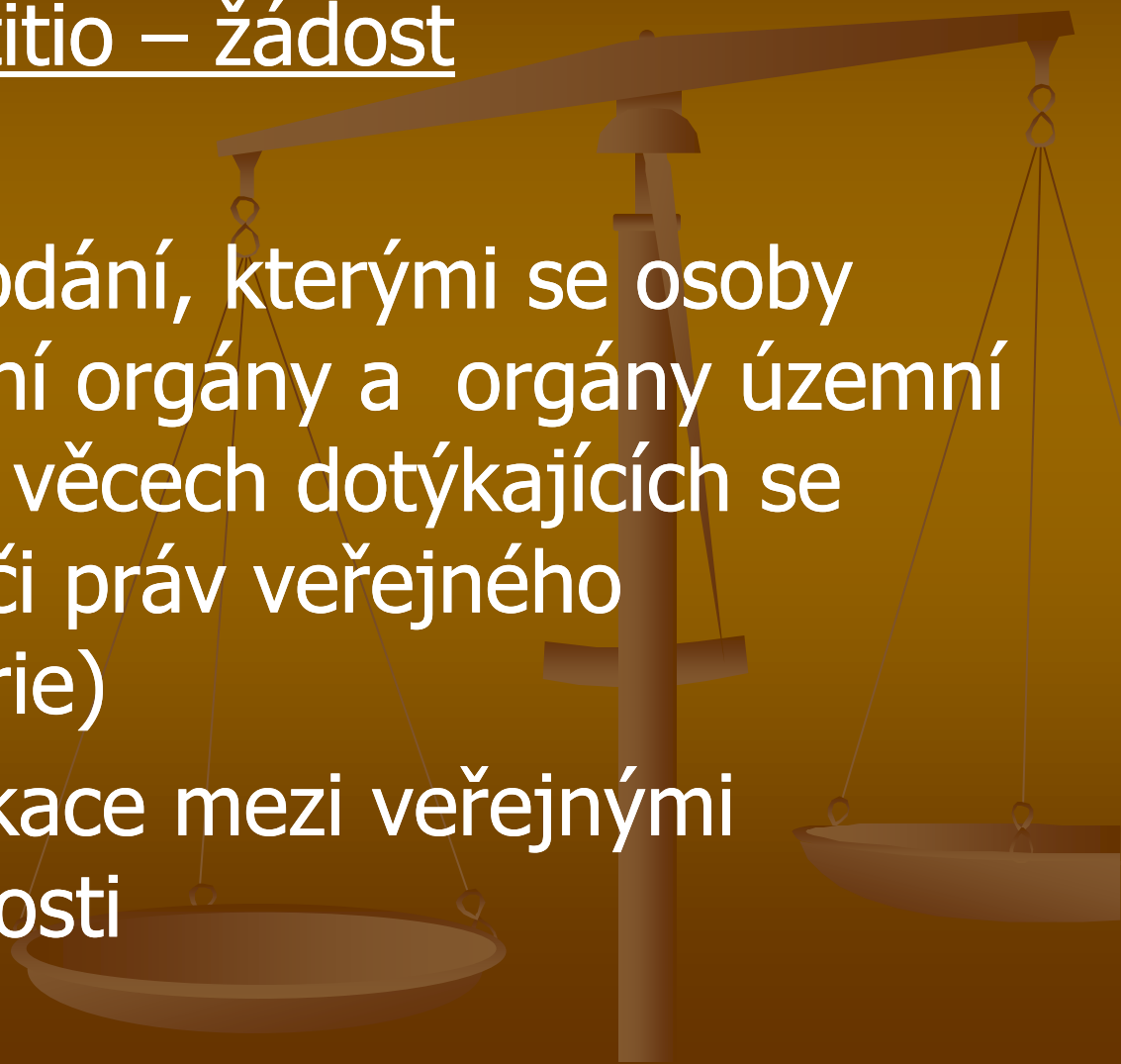
Statistika 2018

- 8 152 podněty (*69% v působnosti*)
- 513 zjištěná pochybení
- ve 488 případech bylo dosaženo nápravy.

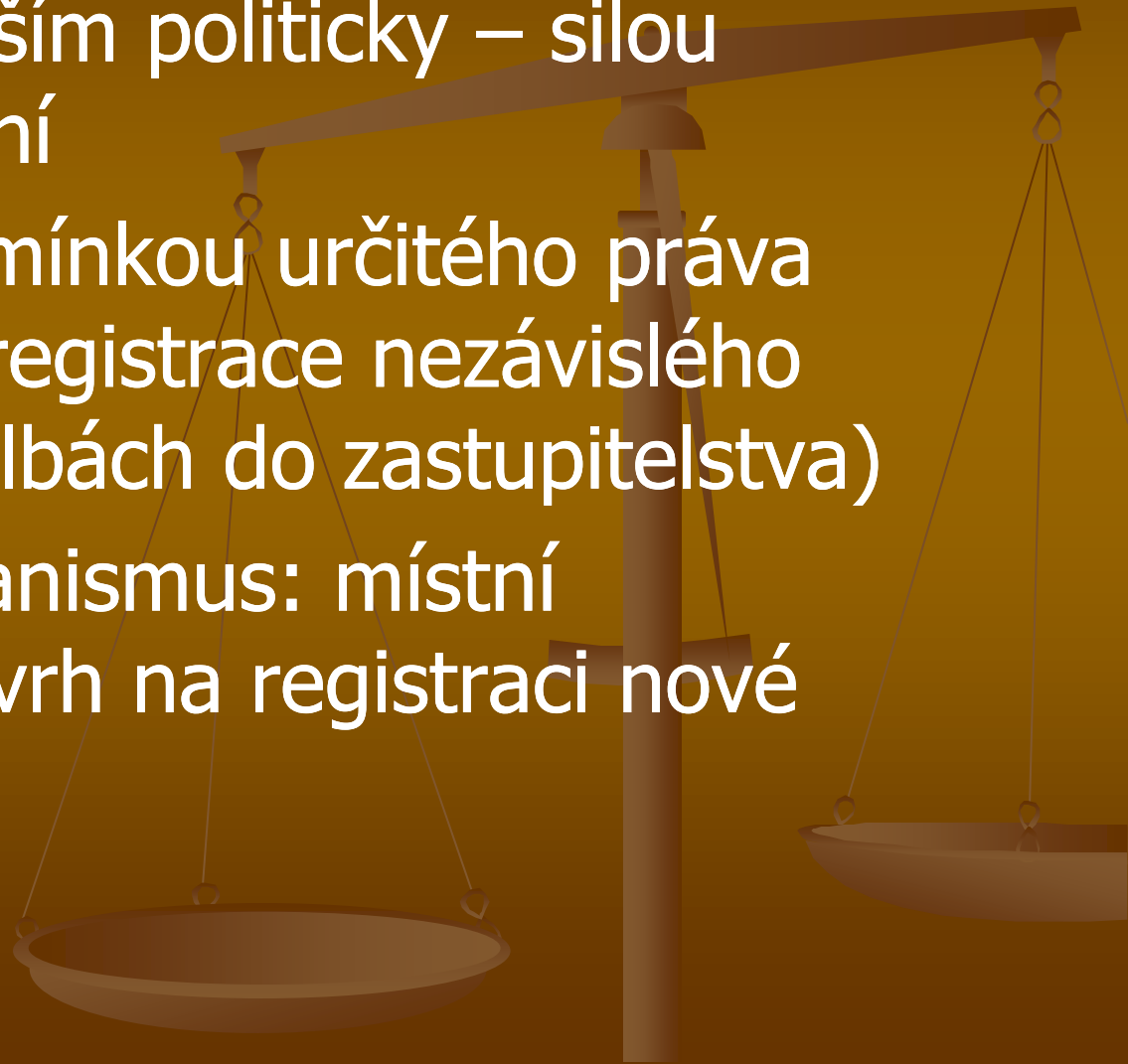
Petice

- Z latinského petitio – žádost
- Vymezení:
- Kvalifikované podání, kterými se osoby obracejí na státní orgány a orgány územní samosprávy, ve věcech dotýkajících se ochrany zájmů či práv veřejného charakteru (teorie)
- Způsob komunikace mezi veřejnými orgány a veřejností

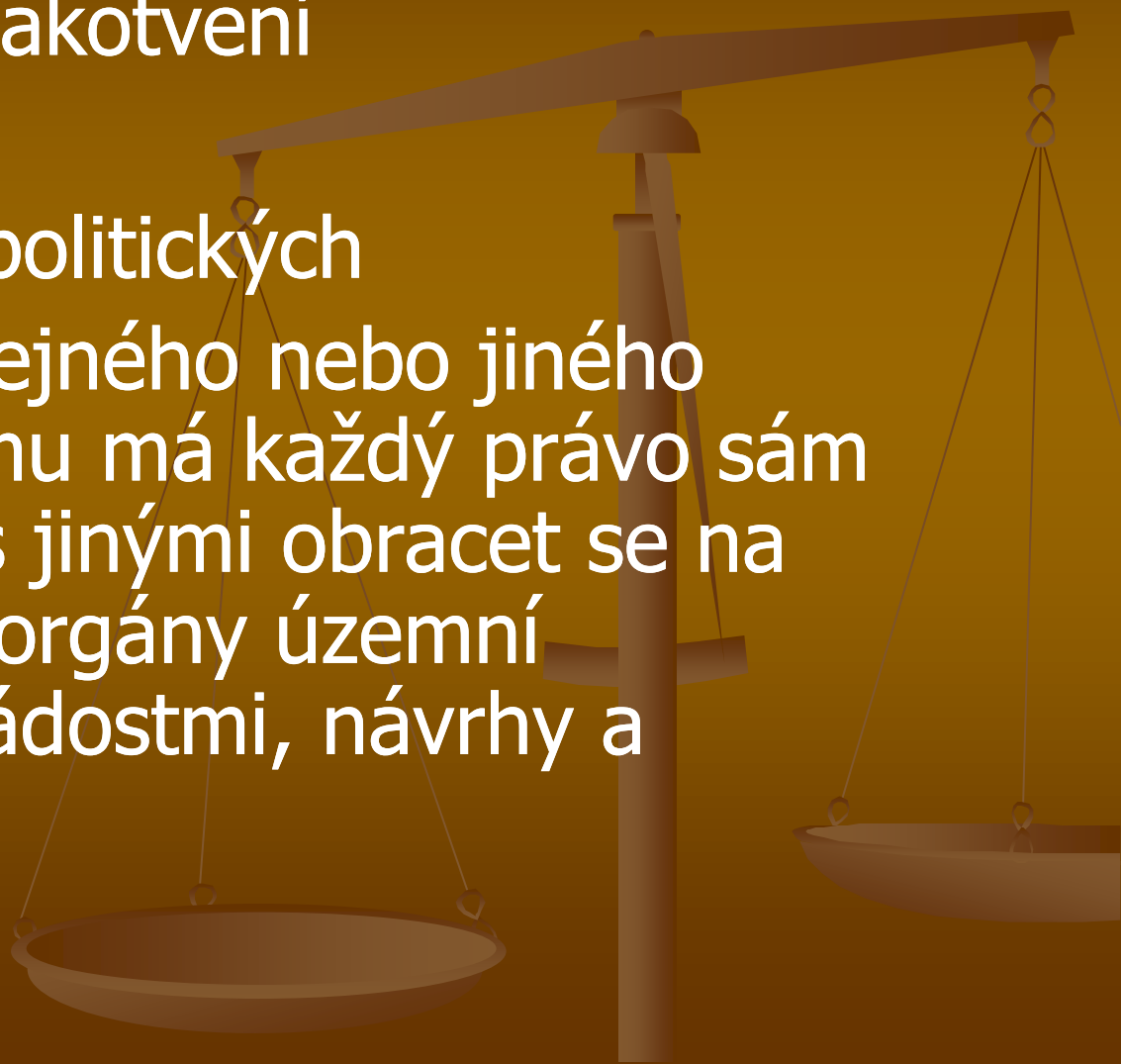
Petice

- - působí především politicky – silou veřejného mínění
- - může být podmínkou určitého práva (registrace PS, registrace nezávislého kandidáta ve volbách do zastupitelstva)
- Obdobný mechanismus: místní referendum, návrh na registraci nové církve

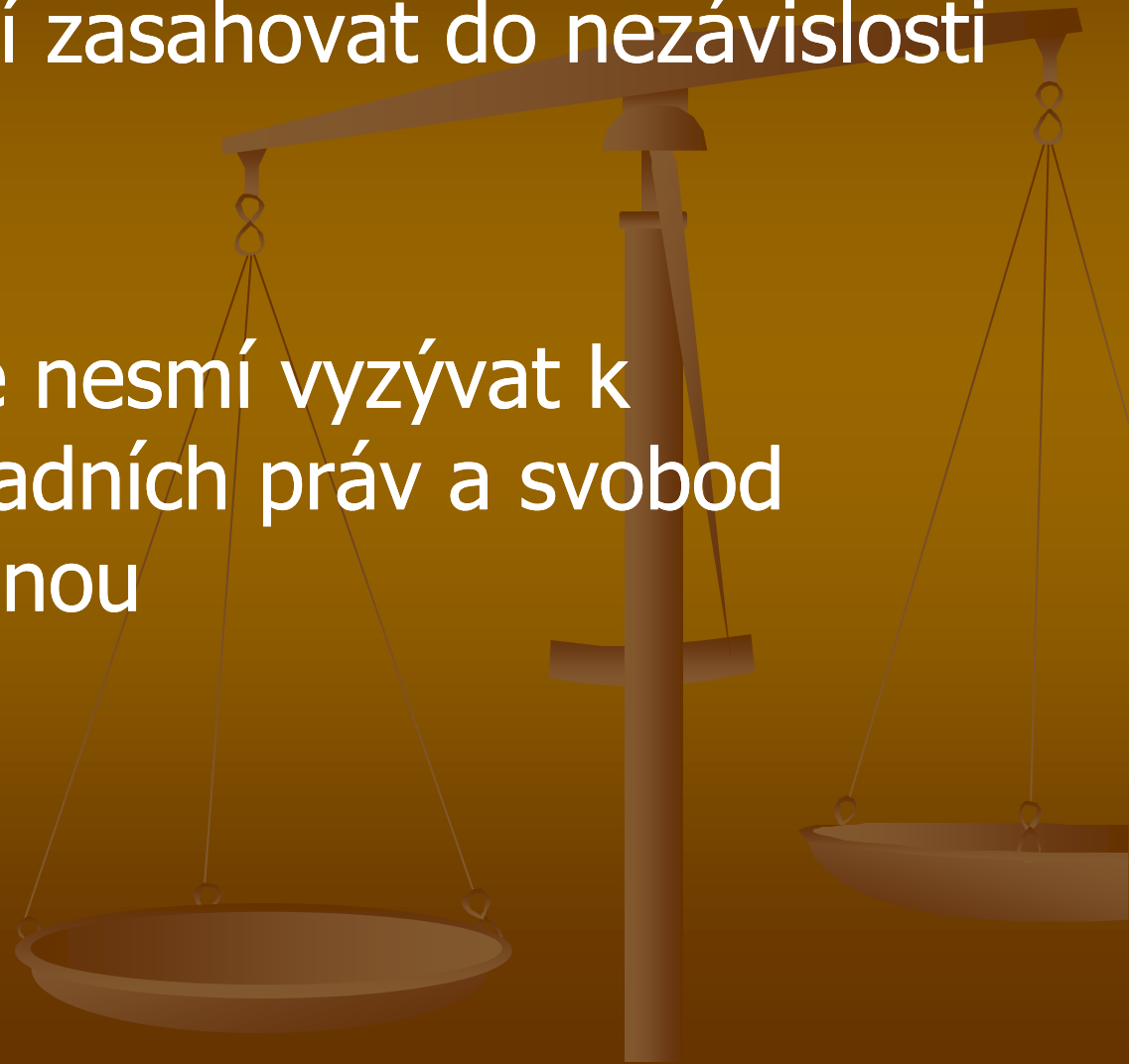
Petice

- Ústavněprávní zakotvení
- Čl. 18 LZPS
- Kategorie práv politických
- „ Ve věcech veřejného nebo jiného společného zájmu má každý právo sám nebo společně s jinými obracet se na státní orgány a orgány územní samosprávy s žádostmi, návrhy a stížnostmi“.

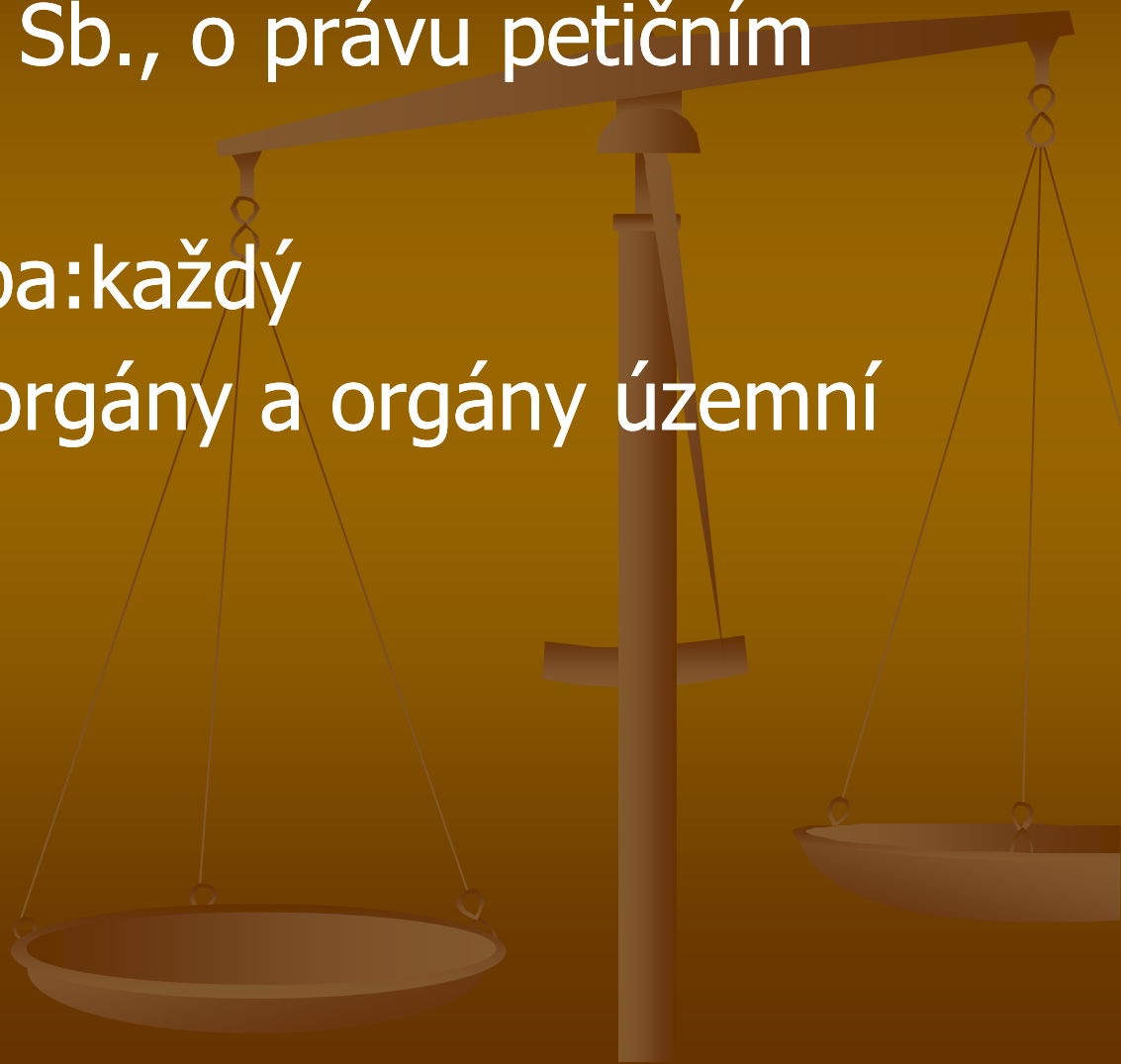
Petice- omezení

- - Peticí se nesmí zasahovat do nezávislosti soudu.
-
- - Peticemi se nesmí vyzývat k porušování základních práv a svobod zaručených Listinou

Právní úprava

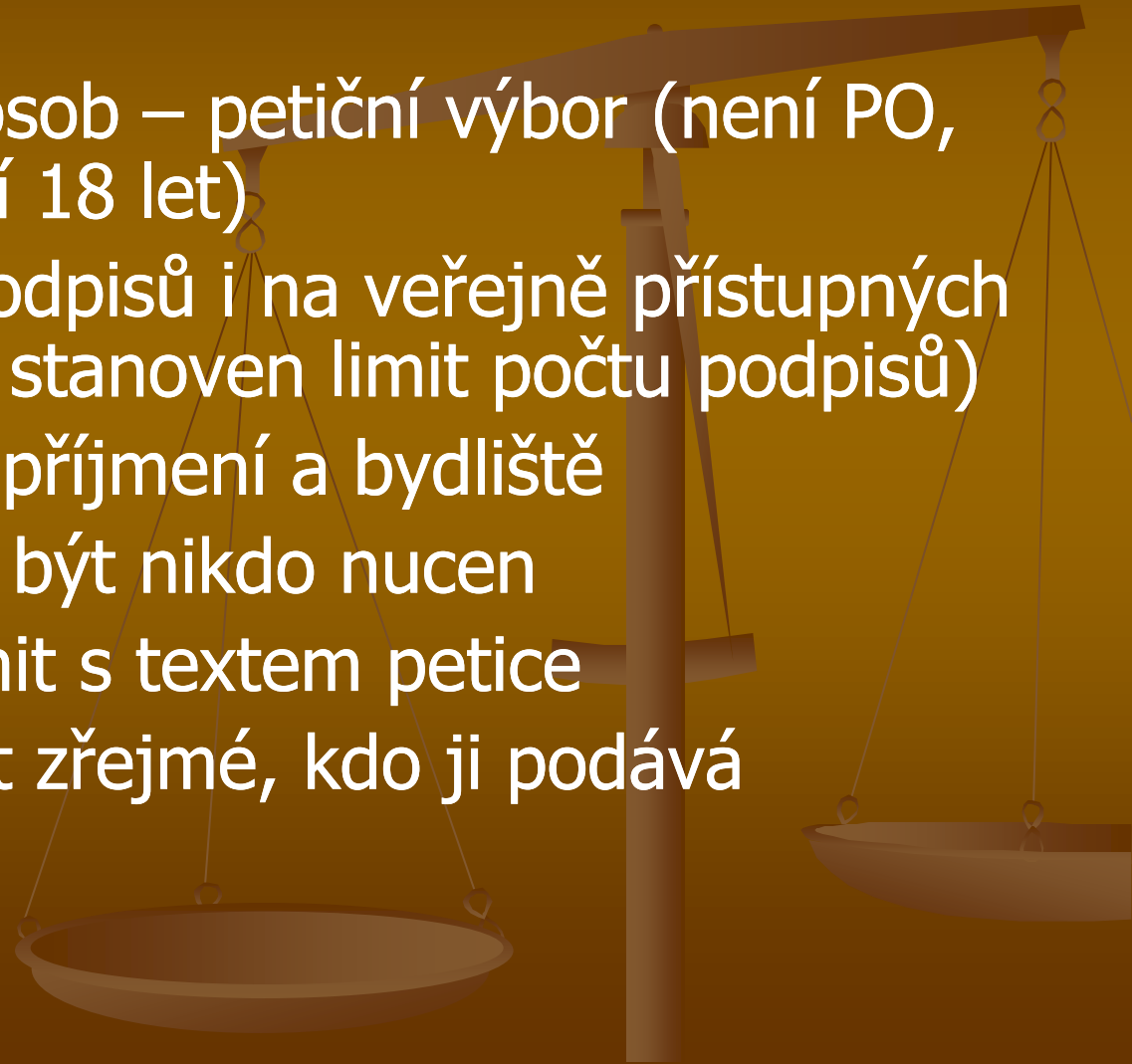
- Zák. č. 85/1990 Sb., o právu petičním
- Oprávněná osoba: každý
- Adresát: státní orgány a orgány územní samosprávy

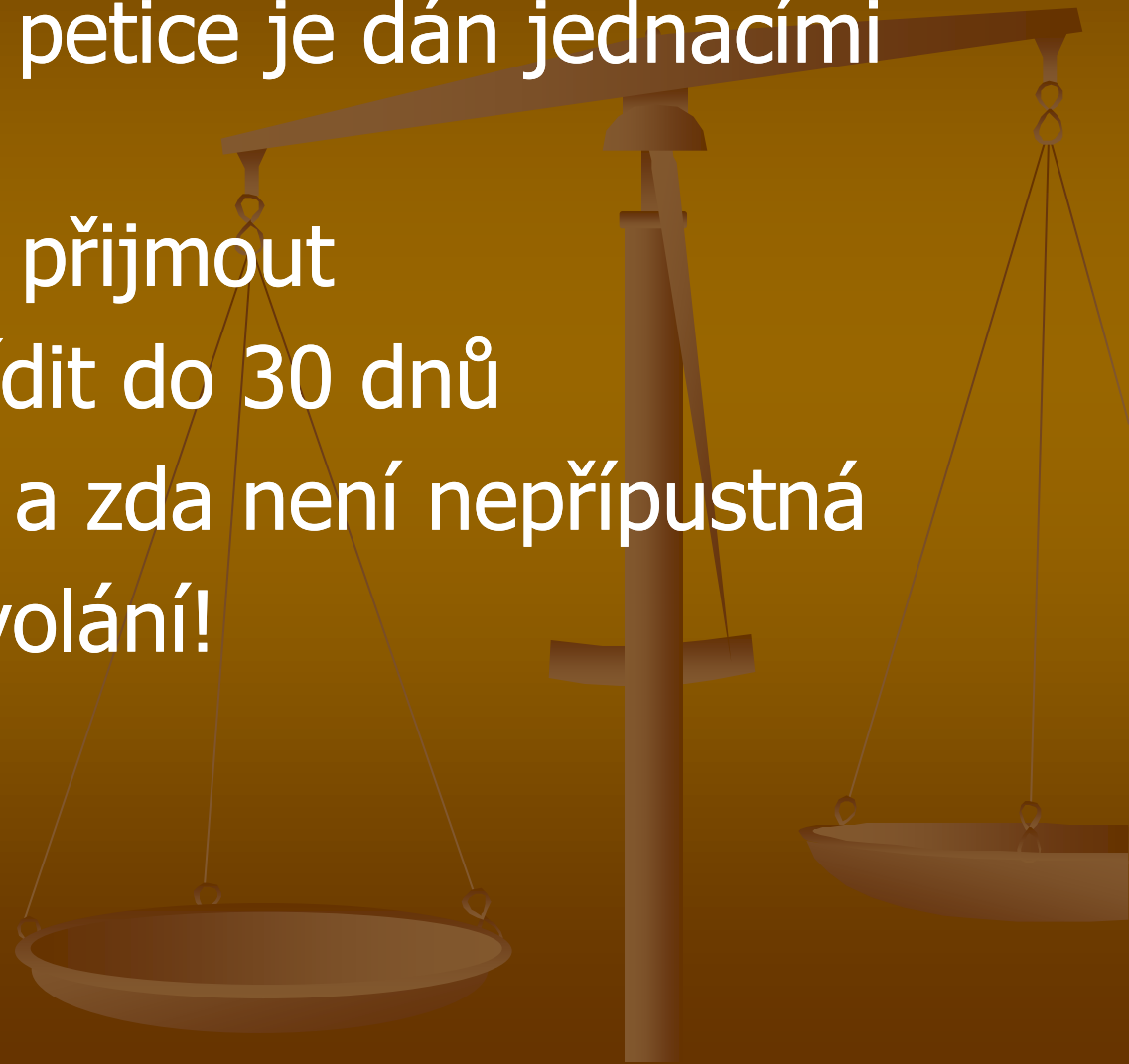
Vyřízení petice

- Písemná forma
- Jde o návrh více osob – petiční výbor (není PO, v čele osoba starší 18 let)
- Shromažďování podpisů i na veřejně přístupných místech (zde není stanoven limit počtu podpisů)
  - - uvádí se jméno, příjmení a bydliště
  - - k podpisu nesmí být nikdo nucen
  - - nutno se seznámit s textem petice
  - - z petice musí být zřejmé, kdo ji podává

Vyřízení petice

- Způsob vyřízení petice je dán jednacími řády
- Povinnost petici přijmout
- Povinnost ji vyřídit do 30 dnů
- Posuzuje obsah a zda není nepřijatelná
- Nelze podat odvolání!

Stížnost

- Podání bezprostředně se dotýkající zájmů stěžovatele
  - **§ 175 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád**
  - Stížnosti proti nevhodnému chování nebo proti špatnému postupu správního orgánu (není stanovena jiná forma obrany)
  - Forma: písemná nebo ústní
  - Lhůta k vyřízení: 60 dnů
  - Možnost obrany u nadřízeného správního orgánu
-